Nagy Tiszteletü Senior Uram!

Nagy köszönettel vettük hozzánk való bizodalmát. Megolvasánk a' kemény emésztetü Actákat. Tts Inspector Ur a' köszönetet szíves tisztelettel viszonozván, reflexióit egy papirosra tette, mellyet in Originali küldeni jobbnak itélvén, ide tettem. – Én is csaknem abban az értelemben vagyok.

A' Tractusok felosztását, a' mennyiben a' Senioroknak könnyebbségekre, 's az igazgatásnak jobb rendel lehető folytatására szolgál, úgy látom helybe lehetne hagyni: noha az arra felhozott ok még a' nem létők világában van, és ha lételre jő is, inkább az Oskolák Királyi Directoraival való Correspondentiát kivánja úgy tartom, 's tartani is lehet, hogy azt is a' Királyi engedelem nélkül nem szabados Superioritas Coordinatiojára magyarázzák.

A' Superintendens tekintete meg sértődik azzal, hogy mind a' Felosztásokra nézve, mind az új tisztviselők tételére nézve Secularis, Privatus személyek rendeltettek-ki: kérem ha valami e' már az Ecclésiák fő Vigyázóját illetné.

A' Tractualis Secularis Assessorokra semmi szükség. Igen, a' Canonok értelme szerint kell lenni Assessoroknak: de nem a' világi rendből; mert az egész Tractualis Synodus mivoltát így fejezi ki a' 89 Canon: Synodus suorum Confratrum convocent. Nem tudom micsoda Hermeneutika szerint lehet pedig a' Senior Confratresein Secularisokat érteni? A' Budai 1791diki Synat IIdik Caputjából, a' 88ik Canonból van az véve: melly így szóll: Munus inter Ecclesias singulas nexus et directionis caussa, plures Ecclesiae eidem inspectioni proxime subordinatae constituunt Senioratum, seu Tractum, cui Inspectionis & directionis caussa praeest Inspector seu Curator Secularis & Senior, (: kár is volt hát az utóbbiról nevezni :) quibus adiunguntur ex Secularibus et Ecclesiarum Ministris aequali numero omnium Presbyteriorum votis electa Consistorii Senioralis Commembra. Úgy de ezek a' Canonok, a' törvény szerint, nem menvén még által a' Királyi Superinspection, nec approbatione obtenta, robur sortiti firmitatis: miképpen vétethessenek-bé, 's tovabbhajtat gyakorlásba törvény sértés nélkül nem láthatom. Noha egyébaránt is per rei ipsius naturam meg lehet mutatni, hogy a' Tractusokon a' Secularis Assessorokra, mint Bírákra semmi szükség, és ez a' Belső és Külső Rend meg különböztetésével egyenesen ellenkezik.

A' Superint.

A' Superintendentiális Gyűlések helye változtatásában volna jó: de úgy látszik tsak abból a' tzélból esik, hogy a' Debreczeniek helyett, mások nyerjenek nagyobb influxust. Hogy pedig a' Coadjutor Curatorok minden jelesebb nemesi rendből valókat meghivjanak, a' Papok részéről pedig tsak az Esperestek légyenek jelen, ez épen nem jó; mert így a' Papság mindég minoritas lévén, oljan mintha ott se lenne. Ha a' Tractuale Judiciumon tsak a' bírós Assessoroknak engedtetik votum: légyenek a' Superintendentián is legalább aequali numero & voto Assessores ex utroque Ordine. Noha a' Secularisoknak itt is tsak a' Regimenre valókban & in publico Ecclesiasticis lehetne igazság szerént szavok.

A' Coadjutor Curator Instructiója a' Seniort szükségtelenné teszi: legalább annak nem Coadjutorává, hanem inkább ezt teszi annak tsak mintegy Adnexumává. Pedig igaz erre nézve Inspector K. Úr intése, hogy tsak a' publico Ecclesiasticumokban kellene voksának lenni; és Controlleriát tartani, hogy a' Belső Rend, a' Külsőbbe ne vágjon, 's magát a' No 5, 7, 8 hoz tartani: levén a' Symbolumi.

Ha azt akarjuk, hogy az Ekklésiai Igazgatásnak több foganatja, a' Vallásnak 's annál fogva a' jó erkölcsöknek nagyobb előmenetele légyen: a' Vallás Tanítóit nem le nyomni; hanem illendő tekintetre kell emelni, 's azon igyekezni, hogy ezt tudományjok, magok külső viselete által is meg~~tu~~tudják érdemelni, fel tudják tartani: Hogy a' nap világosító, nem világosabb ennél: hogy a' megvetett Tanító tanítása foganatos nem lehet. De mi nálunk nem akarják ezt érteni: A' megvetett, világ Seprőinek, bolondjainak tartott Apostolok, első Ker. Tanítók tudománya győzedelmeskedett az emberi szíveken. Más idő. Más okok is munkálkodtak ott: de maga az üldöztetés, az ebben való állhatatosság, a' Nép tsudálkozása ingerlésére elég vóla.

De majd sokat is karattyálok: menjünk tehát másra, hagyván a' Seriumokat. De még is előbb bátorkodom azt javallani: hogy bizonyos lehetvén nagyobb részünk értelme felől, kivált a' Secularisatiora nézve, nagyon jó lesz előre gondolkodni, 's azal nem egészen késő készíteni a' feleletet a' T. T. Superintendentiához, hogy akkor sok időt vele ne töltsünk. — Rector Igaz Uram igen nagy köszönettel vette a' jó kivánást, még inkább a' jó bizonyságot. Örül, hogy ő is valami részben kedvet találhatott. — A' pénz állapotjában mi is szörnyű rosszul állunk: Semmit sem lehet. A' Kalmárok drágák. Sokat nem tudom, hogy győzik magokat. Az a la Minutások nem győzvén ezüsttel, alig ha fel nem

hagynak

vagynak a' providentiájjal. – Szentesről, a' Feleségem a' múlt Hónap végén oda lévén, értettem a' zűrzavarokat. Szörnyű emberek azok. Rám nézve nagy jó, hogy közzűlök kiszabadúlhattam. Isten áldja érette! Szeretném tudni a' Vásárhelyi dolog kimenetelét. Hogy T. Igmándi nehezen ússza-meg, én azt régen gondoltam. Csudálkoztam azon is, hogy T. Notárius Úr pajzánságát néki eddig is szenvedhette. Sok, a' mi sok: mikor a' Tavaszszal ő Kegyelmek nevettek, én, noha az Ifjakhoz nagyon kemény nem vagyok, még is nehezen nézhettem kifakadás nélkűl. Mennél későbben esik pedig az ojjanoknak meglakolása, 's nem állhatatja, annál rosszabb. Csak még ott is szégyene ne legyen. – Isten jóvoltából mind egésségesek vagyunk, Inspector Úr is már frissebben van. Havunk van nagy, szaporodik most is, forgattatjuk a' Sertéseket, meljekbe jól bele vesztettünk, ojjan áron vévén Sovánjon, a' miljer most nem adnának érte. Egyéb bajom nem igen van, hanem hogy nincsenek olj jó' 'kötöző' sárjal Estvénként, mint Szentesen valának. – A' meghagyás szerént igyekeztem rajta, hogy a' Praeceptor mennél előbb útra küldetném; megkértem Tts Inspector Urat is, hogy igyekezne benne: de még hogy megy nem tudom. A' nagy hó, az út járatlansága nem veszé' gradusát nem tudom. Kegységenkém boszszúsítani nem akarnám. Igaz tisztelettel, 's szeretettel, minden áldásnak kívánásával vagyok

Nagy Tiszteletű Senior Uramnak

Békésen 1818 Dec. 15én

alázatos szolgája 's barátja
Sipos József

Az Erdődi Actakat meg olvaſván, én annak minden
rendeléſbeli réſzeit Demagogizmustól látom. Talám Püſpök
Ur jelen ſem vólt az azokat illető Gyüléſekenn. 's Alkalma-
tos Papi ſeméllyek ſem; midőn az új tractusok Organi-
zátorjai is tsak Világi Demagogusok! A' mi a' Rendeléſek tel-
tét illeti. 1o A' Tractusok Arrondirozását. Ebben roſzat
nem látok. Igaz hogy jót ſem. 2o A' Coadjutor Curato-
rokra nézve. Ha ollyan akad a' ki magát úgy a' mint ki-
vántatik ſub jugum boſsátja, jó a' jó. Volenti non fit
injuria. 3o A' Világi Aſseſsorokat nem látom ſzükſé-
gesnek. A' Canonokban nem parantsoltatnak. Igaz hogy
a' Coadjutorok ſem. De midőn már azok vagynak, és
általmaſint ſzükségesebbek is tapaſztaltatnak, Elégnek
tartom Tractusonként pro Publico Ecclesiastico az egy
Coadjutort, Communicatiónak, főkép ha kivántatik,
a' Secularis réſzéről való Controlirozásnak is. 4o Naggyobb figyel-
met érdemel a' Maroſszék iránt való Conveny. — Nem lehe

lehetett az Superintenden-
tia most 2. eltz rendelését
másképpen érteni, mint hogy
a marasztás eltöröltetett.
akkor a' volt az eltörőlés oka
hogy a' marasztás régi időben
be jött mikor pap kevés volt.
Minden Ecla akarta magát
securisálni, 's a' szerint a Ma-
rasztásnál akkor mindég az Ecle-
sia volt passive, mostan pedig
midőn akár elegendő a' subje-
ctum, 's több mint az Ecla a'
marasztásra többé szükség
nincsen. Mert az által, az
első marasztás természete ellen
könnyen a' Papi rend, 's hivatal
válhatna passivumá. Ez lenne meg
akadályoztatni az $1^{ső}$ Sup: Rendelés
kel tartása által. K.

17 Dec. T. Sipos Jos. Úr

818

Tiszt. Sipos Jósef Úr' Észrevételei a' Fő Tiszt. Superintendentiának a' Tractusok új Organisatioját illető végzései eránt; – ide mellékelvén Tek. Karassai Úr hasonló észrevételeit.

ver. 17 Xbr 818.
Békésről, Tiszt. Sipos Úr

1818.
B-I/1-8.